

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ฟังธรรมะ เห็นใหม่ ธรรมะเวลาฟังขึ้นมา ธรรมะเป็นธรรมโอสถ ธรรมโอสถ เวลาคนทุกข์คนยาก คนมีความเครียด มีความวิตกกังวล ธรรมะมันเป็นยาแก้ มัน เป็นธรรมโอสถทำให้จิตใจมันอบอุ่น จิตใจมันไม่ว้าเหว่ คนเรานะในครอบครัวอุดมสมบูรณ์ มี พ่อแม่แม่ปู่ย่าตายายอุดมสมบูรณ์ โอ้โฮ มีความสุขในครอบครัว ถ้าครอบครัวไหนมีความสุข ความสุขในครอบครัวมันอบอุ่นอย่างนั้น แต่เวลาอบอุ่นขนาดนั้น ในสโมสรรสนิบาตทุกดวงใจ ว้าเหว่

เราอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข เราก็กลัวการพลัดพรากจากกัน เราก็กลัวคนที่อยู่ด้วยกัน มันจะจากกันไป มันทุกข์มันยากไปหมด แม้แต่ความอบอุ่นขนาดนั้นดวงใจมันยังว้าเหว่ แต่ถ้า ดวงใจนะ ถ้าหัวใจมันมีคุณธรรม มีธรรมโอสถมันอบอุ่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งอยู่ โคนต้นโพธิ์องค์เดียวทำไมมีความสุขล่ะ? ทำไมมีความสุขอบอุ่นล่ะ? ครูบาอาจารย์อยู่ในป่าในเขา ทำไมท่านมีความสุขอบอุ่นของท่านล่ะ? เพราะท่านมีคุณธรรมในหัวใจ

ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ คนเราเกิดมาเราต้องเดินทาง คนเดินทาง อย่างเราคนทุกข์คนจน เราเดินทางเราก็ต้องไปด้วยเท้าของเรา เห็นไหม จะไปไหนก็เดินด้วยเท้าของเรา ถ้าไปทางเท้า ของเรา ทางของเราสะดวกสบายเรายังพอเดินไปได้ ทางของเรารกชัฏอีก เราเดินทางแสนทุกข์ แสนยากเลยละ แต่คนมีอำนาจวาสนาบารมีของเขา เขามีรถมีราของเขาคอนเขามีเครื่องบิน ส่วนตัวของเขา รถติดเขาก็ไปเครื่องบินส่วนตัว ไปเฮลิคอปเตอร์ ไปไหนก็ไปลงบนตึกเลย ไป ถึงที่ทำงานเลย อันนั้นมันคืออะไรล่ะ? มันคืออำนาจวาสนาบารมีของคน คนเราสร้างบุญกุศลมา มันก็มีอุดมสมบูรณ์กันแบบนั้นแหละ

คุณิพระในสมัยพุทธกาลนะ พระองค์ไหนมีบุญกุศล เวลาเอหิภิกขุขอบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บริหารเป็นทิพย์มาเลย บริหารเป็นทิพย์มาเลยนะแต่มีชุดเดียว นี่เวลาคนที่มิบารมี พอขอบวชนะบริหารจะลอยมาจากอากาศมันเป็นทิพย์เลยแหละ แต่พาทิยะฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทีเดียวนะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แล้วขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวช องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเธอไม่มีบริหาร นี่เป็นพระอรหันต์นะ ฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์แล้วละ ไปหาบริหาร ไปหาบาตรนี้ ไปหาบาตรหาไตรจีวรมาบวช ไปเจอโคแม่ลูกอ่อนมันขวิดตายเลยละ ขวิดพระอรหันต์ตายเลยนะ พอขวิดมาตายไม่มีใครรู้ว่าเป็นพระอรหันต์ไม่เป็นพระอรหันต์ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิณฑบาตไป พาทิยะมาขอฟังธรรม พอขอฟังธรรม “เรายังบิณฑบาตอยู่ มันไม่ใช่โอกาส”

“ชีวิตของคนมันสั้นนัก ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมมาเกิด แสดงธรรมเกิด นี่เวลาผู้ใช้ปัญญาแทงตลอดก็คือตัวข้าพเจ้าเอง” ถ้าแทงก็เป็นพระอรหันต์นะ พอเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาใครรู้ล่ะ? นี่ไปหาบริหารอยู่โคแม่ลูกอ่อนขวิดตาย ขวิดตาย คนตายแล้ว คนตาย เห็นไหม สมัยโบราณคนตายแล้วเขาก็เอาเข้าป่าช้า เขาไม่ได้ทำอะไรเขาไปทิ้งไว้ในป่าช้า พวกเราถึงไปเที่ยวป่าช้าไปดูซากศพไง

นี่คนมันตายแล้วก็คือตายแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปด้วยพระองค์เอง ไปถึงเก็บศพนี้แล้วมาเผา เผาด้วยพระองค์เอง เพราะอะไร? เพราะพระอรหันต์ไม่มีใครรู้หรือหาความเป็นพระอรหันต์ไม่เป็นพระอรหันต์ไม่มีใครรู้ได้หรือ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ตั้งสอนเองทำไมจะรู้ไม่ได้ เป็นคนรู้ได้ แล้วไปเก็บศพนั้น ไปเก็บศพพระอรหันต์มาเผาเองเลย เผาเองบอกนี่เป็นพระอรหันต์ เราจะรู้ได้อย่างไรล่ะ? นี่อำนาจวาสนาบารมีของคนทีเวลาทำขึ้นมา เราเป็นคนทุกข์คนเข็ญใจ เราก็ต้องก้าวเดินของเราไปด้วยเท้าของเรา ถ้าเราจะมีอุปสรรคขวากหนามขนาดไหนเราก็จะไปของเรา

นี่ปัจจัยเครื่องอาศัย คนมีบุญกุศลขึ้นมามันก็ประสบความสำเร็จด้วยบุญอำนาจวาสนาของคน คนมันทุกข์คนยาก คนจน คนเข็ญใจ คนจนคนเข็ญใจเราก็ทำของเรา เห็นไหม ทำเพื่ออะไร? เพื่อทำคุณงามความดีของเรา ความดีของเราให้เป็นธรรมโอสธ เป็นคุณงามความดีของเรา ความดีของเรา ถ้าเราไม่ทำสิ่งใด ในหัวใจของเรานี้เรารู้ ใครทำความผิด ใครทำสิ่งใดไว้ใครไม่รู้บ้าง นี่ความลับไม่มีในโลกใจ นี่ใจที่มันว่าแห้ว มันเศร้าเหงาหงอยเพราะตรงนี้ไง แต่ถ้าคนมี

ธรรมในหัวใจ เรามีความซื่อสัตย์มีความสุจริตในหัวใจของเรา ถ้ามีความสุจริตในหัวใจของเรา ไปไหนมันก็อบอุ่น จิตใจของเรานี้เรารู้ของเราเอง เรารู้ของเราเอง

นี่มันอบอุ่นอย่างไร้ใจ แล้วถ้ามันมีอำนาจวาสนาบารมี นี่เราจะมาฝึกหัดปฏิบัติกัน ถ้าเรา ฝึกหัดปฏิบัติกันนะเรากำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิมันแสนทุกข์แสนยาก แสนทุกข์ แสนยาก เห็นไหม คุณทำงานทางโลกกว่าจะทำได้เรายังอาบเหงื่อต่างน้ำขนาดนี้ เราจะทำอะไร เราจะสร้างบ้านสร้างเรือนขึ้นมา เราจะทำความสะอาดในบ้านเรือนของเรา เก็บกวาดก็เหนื่อย ทั้งนั้นแหละ เวลาที่บ้านมีเรือนก็ต้องเก็บต้องกวาด เดียวนี้เขาจ้างบริษัททำความสะอาด แต่ของ เราเราต้องทำความสะอาดของเราเอง หัวใจของเราจะจ้างใครทำอะไร? เราก็ทำของเราเอง

นี่ถ้าเราทำหน้าที่การงานของเรา เราก็ยังมีความเหนื่อยเมื่อยล้าของเรา แล้วถ้าเราจะทำ ความสงบของใจเข้ามา เราจะปิดกวาดทำความสะอาดของหัวใจขึ้นมา ถ้ากำหนดพุทโธขึ้นมา ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมามันจะอาบเหงื่อต่างน้ำขนาดไหน มันก็ต้องมีสติมีปัญญา เห็นไหม ถ้ามี สติปัญญา นี่ขนาดมีคุณธรรมในหัวใจมันก็มีศีลธรรมในหัวใจมันก็อบอุ่นอยู่แล้ว ถ้าเรามาปฏิบัติ ธรรมขึ้นมา นี่เวลาเราทำสิ่งใดไม่เป็น เราแสวงหา มีเงินไปซื้ออาหาร อาหารหมดก็อด มีกระดาก ก็กินไม่ได้ นี่เราต้องไปแลกเป็นอาหารปัจจัย ๔ มา นี่เงินไปแลกปัจจัย ๔ มาเพื่อดำรงชีวิต

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราทำของเราไม่ได้ เราทำของเราไม่เป็น ฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ขึ้นมา ฟังแล้วก็มีใจอบอุ่น มีความชื่นใจ เห็นไหม ฟังแล้ว อ้อ มรรค ผล นิพพาน มันทางเดินอย่างนี้ เวลาไปทำเองนี่ทำไม่ได้ นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมเพื่อชี้แนวทาง สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่เคยได้ ยินได้ฟังแล้วตอกย้ำขึ้นไป นี่ธรรมแก้ความสงสัยของตัว ทำจิตใจให้ผ่องแผ้ว แล้วมันเป็น อย่างไรต่อล่ะ? มันเป็นอย่างไรต่อ? แต่ถ้าเรามีสติปัญญาเราจะมีคำบริกรรมของเรา เราจะทำของ เราเอง เราจะทำเป็น ถ้ามันทำเป็นขึ้นมามันก็อบอุ่นขึ้นมา เราทำของเราได้

เวลาเราจะหาอาหารของเราก็จองป่าของดง นี่เขาเข้าไปแล้วเก็บได้หมดเลย จะผักจะ หญ้าเราเอามากินได้หมดแหละ แล้วเราเอามาเราไม่มีอะไรเราก้ใช้ นี่ตัดกระบอกไม้ไผ่หลามเอา หลามเอาคือทำให้มันสุกได้ ทำให้มันสุกได้ด้วยปัญญาของเรา เรามีอยู่มีกินทั้งนั้นแหละถ้าเราทำ ได้ เราไม่ตื่นตื่นตกใจไปกับสิ่งใดเลย

นี่ก็เหมือนกัน เราทำสมาธิของเราได้ เราใช้ปัญญาของเราได้ เราทำของเราได้ เห็นไหม ปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิโภา เราต้องฟังจากใครล่ะ? นี่เราต้องฟังจากใคร เริ่มต้นเราก็จะฟัง นี่เรามา

ประพฤติปฏิบัติกัน เรามาตัดแปลงขัดเกลาหัวใจของเรา เพื่อประโยชน์กับเราไง นี่ฟังธรรมๆ ฟังธรรมขึ้นมาแล้วก็ปฏิบัติธรรมขึ้นมาให้ได้ แล้วปฏิบัติที่ไหนล่ะ?

เวลาฟังธรรมเราต้องปฏิบัติที่วัดใช่ไหม ต้องไปหาพระใช่ไหม พระเป็นผู้ชี้แนะใช่ไหม ไปหาพระนี่พระเป็นคนบอกแนวทาง พระเป็นคนชี้ทาง แต่เวลาปฏิบัติขณะปฏิบัติที่ใจของเรา เวลาทุกข์ทุกข์ที่ไหนล่ะ? ปฏิสนธิจิตนะเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดโดยกามภพ รูปภพ อรูปภพ จิตนี้เวียนวายตายเกิด เวียนวายตายเกิดเราจะปฏิเสธเราจะไม่เชื่อมั่นเป็นสิทธิของเรา แต่ความจริงมันเป็นความจริง ใครจะปฏิเสธขนาดไหน ใครไม่ยอมรับขนาดไหนมันก็เป็นของมันอยู่อย่างนั้นแหละ

เราปฏิเสธมันได้ไหม? เราปฏิเสธกลางคืนกลางวันได้ไหม? เราปฏิเสธ พระอาทิตย์มันจะหมุนของมันไป โลกก็ต้องหมุนของมันไป ใครจะปฏิเสธไม่ปฏิเสธมันก็เป็นเรื่องของการปฏิเสธไง แต่โลกมันก็หมุนของมันไป เดี่ยวมืด เดี่ยวแจ้ง เดี่ยวมืด เดี่ยวแจ้ง มันต้องหมุนของมันไป จิตนี้ใครจะปฏิเสธไม่ปฏิเสธเรื่องของมัน เพราะความคิดมันเกิดดับ เห็นไหม คุณความคิดมันเกิดดับ ความคิดมันเกิดมันก็หายไป สิ่งที่ยังเกิดไปในหัวใจ นี่มันก็เกิดของมัน แต่จิตมันมีของมันอยู่ ถ้าจิตมันมีของมันอยู่มันมีแรงขับไสของมันอยู่ นี่มืดแจ้งมันต้องหมุนของมันไปโดยธรรมชาติของมัน

นี่ก็เหมือนกัน การเกิดการตายมันมีของมัน ใครจะปฏิเสธ ใครจะไม่เชื่อก็เรื่องของคนๆ นั้น แต่เรื่องของเร ความจริงก็เป็นความจริงอันหนึ่ง เห็นไหม แต่ถ้าเราพิสูจน์ความจริงของเรา นี่คนทุกข์คนจนคนเข็ญใจเขาต้องไปด้วยกำลังของเขา บัจฉัย ๔ เครื่องอาศัยในชีวิต ถ้าเราหาของเรา อุดมสมบูรณ์ของเรา เราก็มีความอบอุ่นของเรา ถ้ามันขาดตกบกพร่องเราก็ใช้ของเราไปตามประสาของเรา นี่พูดถึงอำนาจวาสนาบารมีทางโลก แต่ถ้าพูดถึงเวลาเราฝึกหัดหัวใจของเราล่ะ?

นี่คนที่จิตนิสัยของคน เวลามันทำได้ง่ายทำได้ยากมันมีของมัน ถ้าทำได้ง่าย เวลาปฏิบัติแล้วมันเป็นสมาธิได้ง่าย เป็นสมาธิแล้วไม่เชื่อว่าสมาธิเป็นแบบใด มันเป็นเรื่องแปลกประหลาดมหัศจรรย์ แต่มหัศจรรย์เราก็ยังไม่เชื่อของเรา แต่คนที่เขามีศรัทธาความเชื่อของเขา เวลาเขาปฏิบัติของเขา หัวหกก้นขวิดของเขา พยายามทำของเขา ถ้าจิตเขาสงบของเขาได้ นี่เป็นการยืนยันว่าเราศึกษามาแล้ว ทฤษฎีเราก็จำของเรามาแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติไปแล้ว ท่านเดินมาเส้นทางสายนี้

เส้นทางสายนี้คือเส้นทางมรรคโค ทางอันเอก ทางก้าวเดินไป จิตมั่นก้าวเดินของมันไป ตามทางมรรคโค ตามทางอริยสัจ ตามสัจจะความจริง มันจะปลดเปลื้องของมันเป็นขั้นเป็นตอน ขึ้นไป นี้อริยสัจมันมีหนึ่งเดียว คนประพฤติปฏิบัติแล้วมันจะเป็นเหมือนกัน เห็นใหม่ มันเป็นเส้นทางเดียวกัน ถ้าเป็นเส้นทางเดียวกัน ทำไมพาหิยะฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทราบได้ว่าเป็นพระอรหันต์ คนด้วยกันทั่วไปก็เป็นวิพคนหนึ่ง ตายแล้วก็ตายกันไป เพราะมันมีคบบอกอยู่ในสังคม มีคบบอกอยู่ในวิชาที่ปิดบังหัวใจไว้

เราจะมาประพฤติปฏิบัติของเรา เส้นทางนี้มรรคโคทางอันเอก เราก้าวเดินไป ก้าวเดินไปในเส้นทางเดียวกัน ในเส้นทางเดียวกันที่หัวใจมันเป็นไปได้ ถ้าหัวใจเป็นไปได้เราประพฤติปฏิบัติของเราอย่างนี้ เราถึงมาประพฤติปฏิบัติกัน เราฝึกหัดกัน นี้ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ เราก็ทำบุญกุศลอยู่แล้วมันก็เป็นหน้าที่การงานของเรา เรามีหน้าที่การงานรับผิดชอบของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเราก็ประโยชน์ในวิญญูะไร ประโยชน์กับการเวียนว่ายตายเกิดไฉน

ในเมื่อเป็นอามิสใจใหม่ สิ่งที่เป็นอามิสคือเป็นบุญ บุญก็คือให้เป็นผลเป็นบุญไฉน ทำดีก็เป็นความดีไฉน เราเสียสละขึ้นไป เสียสละโดยที่ไม่ต้องการสิ่งใดตอบแทนเลย เราต้องการบุญกุศลตอบแทน เราไม่ต้องการให้สังคมยอมรับ ไม่ต้องการให้ใครมาชื่นชมยินดีทั้งนั้นแหละ ความชื่นชมยินดีมันจะชื่นชมยินดีแล้วก็ลากเราไปเป็นบริษัทบริวารของเขา เราต้องการเป็นอิสระ เราต้องการหัวใจให้เราสงบ เราต้องการความจริงในหัวใจของเรา เราต้องการสังขารธรรมของเรา คีล สมาธิ ปัญญา

คีล สมาธิ ปัญญา ข้าวของเงินทองมันซื้อหาไม่ได้ เวลาปัจจัยเครื่องอาศัยเรายังซื้อหาไม่ได้ แลกเปลี่ยนมาได้ ข้าวอยู่กับห้างสรรพสินค้า ข้าวอยู่กับงาน นี่พอมันสุขขึ้นมาแล้วก็อยู่ในงาน แต่ความจริงแล้วข้าวมันเป็นเมล็ดข้าวที่เขาทำลงไปโนนา นานี่เขาต้องเก็บเกี่ยวมา เก็บเกี่ยวมาเขาต้องมาสีของเขา เขาต้องบรรจุถุงของเขามันถึงมาถึงห้างสรรพสินค้า เวลาเราไปซื้อเขามาแล้วเรามาหุงหาของเรา เราตัดใส่จานแล้วมันอยู่ในจาน คนไม่เห็นก็อยู่จากงานๆ ข้าวออกมาจากงานทั้งนั้นแหละ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าธรรมะๆ ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็จะเข้าใจ เราก็ศึกษามา ทฤษฎีเรารู้ไปหมด แล้วข้าวมาจากงานๆ ข้าวมาจากงานมันได้อย่างไรล่ะ? ข้าวมันต้องมีเมล็ดข้าว มันต้องลงไปไถนาขึ้นมามันถึงจะมีรวงข้าวออกมา นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นทุกข์เป็นยาก สิ่งของมันไม่มีคุณธรรมในหัวใจมันบีบคั้นในหัวใจ หัวใจมันโดนบีบคั้นขนาดนี้ แล้วถ้ามีคุณธรรมขึ้นมาล่ะ? นี่เนื่อนานูญ เนื่อนา ภาวสวะ ภพไป

นี่เกิดที่ไหน? ธรรมะเกิดที่ไหน? ธรรมะเกิดจากสมอง ธรรมะที่เราจำมา ธรรมะที่เราศึกษามา เดี่ยวก็ลืม เดี่ยวก็ไปค้นคว้าใหม่ เดี่ยวก็ไปทบทวนอยู่อย่างนั้นแหละ มันเป็นสัญญา แต่ถ้าเป็นความจริง ความจริงมันเกิดจากไหนล่ะ? ความจริงเกิดจากกระทำ ถ้าเราพุทโธ พุทโธ เห็นไหม คุณติเวลารสชาติของอาหารถ้ามันไม่เข้าสู่ปาก ลิ้นไม่ได้กระทบ ลิ้นไม่รู้ มันจะรู้รสได้อย่างไรว่าอร่อยไม่อร่อย รสอาหารมันจะดีหรือไม่ดีเราก็มองเห็นอยู่อย่างนั้นแหละ

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็อุ่นใจไป เห็นไหม คุณติเวลาเขาบอกว่าเขาภาวนาอสุภะๆ เขาก็ไปถ่ายรูปซากศพมา แล้วเขาก็มีหนังสืออสุภะคนละเล่มไป เขาบอกว่านี่ปฏิบัติโดยทางอสุภะไป แล้วก็เอามาอวดกันไง จิตใจเศร้าหมอง จิตใจมีแต่ความหมักหมม จิตใจไม่เป็นจริงขึ้นมา เราพุทโธ พุทโธจนจิตใจเราเป็นสมาธิ จิตใจเรามั่นคงแล้ว จิตใจเราสัมมาสมาธิตัวจิตมันรู้มันเห็นของมัน ถ้าจิตมันเห็นของมันเห็นซากศพ เห็นต่างๆ ขึ้นมามันเป็นอสุภะ อสุภะเพราะจิตมันเห็น นี่สติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงเพราะจิตรับรู้ จิตมีการกระทำของมันขึ้นมา มันสำรอกมันคายนะ

ธรรมโอสถ เห็นไหม ธรรมโอสถมันจะสำรอกมันจะมีรสชาติ เวลาทำความสงบของใจเข้ามาใจมันสงบ สงบเพราะอะไร? สงบเพราะมันไม่มีสิ่งใดปรากฏกับจิตนี้ จิตนี้เป็นอิสระ เป็นเสรีภาพ มันไม่มีสิ่งใดปรากฏขึ้น นี่ถ้าสวยไปแล้วไม่รู้ว่ายสวย ไม่รู้ว่ายสวยคือไม่รู้ว่ายกินเหยื่อรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ จิตมันเป็นธาตุรู้ นี่มันมีผลกระทบ มันมีผลกระทบ มันมีการกระทำ มีการกระทำมันถึงเกิดความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา เวลาพุทโธ พุทโธ พุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิเข้าไป เวลามันปล่อยเข้ามาจนสงบ สงบคือความสุข ความสุขมันไม่มีอาการปรากฏ

ไม่มีอาการปรากฏเรารู้ได้อย่างไร? ไม่มีอาการปรากฏแล้วรู้ได้อย่างไร? ไม่มีอาการปรากฏแต่จิตมีสติมีปัญญามันรู้ตัวมันเอง นี่มันรู้ตัวมันเอง มันชัดเจนของมัน แต่ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ นี่มันปรากฏ มันรับรู้ รับรู้ความว่าง แต่ถ้าตัวมันว่างล่ะ? ถ้าตัวมันว่างนี่อุปนาสมาธิ เวลา

มันเข้าไปถึงที่สุดแล้วเวลามันคลายตัวออกมา เวลาอุปจาระมันรับรู้ของมัน แต่รับรู้ในสายทางรับรู้ในมรรคโค รุ้ในเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง พอรับรู้ขึ้นมา นี้มันเห็นกายเป็นอสุภะ ถือหนังสืออสุภะมาคนละเล่มเอาไว้อวดกัน นี้มีความเมตตาต่อกัน พิมพ์หนังสืออสุภะแจกกันก็ถือนหนังสือไว้คนละเล่ม เก็บไว้แบกกระดายนั่นไปแล้วบอกได้อสุภะได้มาด้วยเขาแจกไป

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้ว มันเป็นสมาธิขึ้นมาแล้วจิตมันเห็นของมันตามความเป็นจริง นี่สติปัญญาตามความเป็นจริง อันนั้นมันของปลอม ของปลอมเป็นแนวทาง เป็นการชี้แนะ เป็นคนที่มีความเมตตาต่อกัน มีคนอยากได้ นี่เอาโลกเป็นใหญ่ เอาโลกเป็นใหญ่ เอาวิทยาศาสตร์นำใจ แต่เอาธรรมะนำละ?

ธรรมะนำ เห็นไหม คนดี คนชั่ว คนดีคนชั่วก็แสดงออกโดยพฤติกรรม คนมีเมตตา คนมีเมตตาสงสาร นี่พฤติกรรมมันแสดงออก นี่พฤติกรรมมันแสดงออก คนมีคุณธรรม จิตมันมีความสงบมันรู้ถึงรสชาติของมัน ธรรมโอสถ นี่ธรรมโอสถมันมีความสงบ จิตมันไม่ปรากฏออกมาข้างนอก แต่มันมีสติ ถ้ามีสักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่ารู้ในตัวมันเอง ไม่ปรากฏออกมาจากข้างนอก ไม่ปรากฏโดยผ่านอายตนะ นี่เป็นอัปนาสมาธิ เวลาจิตมันจริง พอจิตมันจริงมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นอสุภะ เห็นซากศพ เห็นร่างกายต่างๆ นี่มันจะเกิดขึ้นมา ถ้าจิตมันจริงมันจะเห็นอสุภะตามความเป็นจริง ถ้าเห็นอสุภะตามความเป็นจริง รสของธรรม

รสของธรรม เห็นไหม เวลามันไม่ปรากฏ ไม่ปรากฏคือสัมมาสมาธิที่มันมีความสุขระงับมาก สักแต่ว่ารู้ เวลาคลายตัวออกมาเป็นอุปจาระมันไปรู้ไปเห็น มันวิปัสสนาของมัน วิปัสสนาของมัน มันกายตัวของมัน มันกายตัวของมัน พิจารณาแล้วมันปล่อยวาง มันปล่อยวางๆ ปล่อยวางจนเวลาถึงที่สุดแล้วมันสมุจเฉทๆ มาแล้วมันขาด เวลามันขาดออกไปมันเกิดที่ไหนล่ะ? มันเกิดจากการศึกษาไหม? มันเกิดจากการกระทำไหม? มันเกิดจากสิ่งใดล่ะ? มันเกิดมาจากไหน? มันเกิดมาจากการกระทำทั้งนั้นแหละ มันเกิดจากการปฏิบัติ

นี่เวลาปฏิบัติธรรมๆ เรามาทำเพื่อเหตุนี้ไง เราคนทุกข์ คนจน คนเข็ญใจ เราจะไปไหนก็ต้องเดินด้วยเท้าของเราไป คนที่มีอำนาจวาสนาเขาก็มีรถมีรา มีเครื่องบินของเขา ส่วนตัวของเขาเดินทางของเขาไป เวลาปฏิบัติของเราขึ้นมา นี่ถ้าจิตใจเราเหี่ยวแห้ง จิตใจเราไม่มีหลักมีเกณฑ์

เราก็ทุกข์จนเจ็บใจของเรา เราต้องกระเสือกกระสนของเราไป ถ้าปฏิบัติของเราขึ้นมา เรามีหลัก มีเกณฑ์ขึ้นมา มีสัมมาสมาธิ มีเครื่องอบอุ้มของใจ มันก็เหมือนมีพาหนะ มรรคโคมีทาง มีถนนหนทาง จิตใจมันมีกระแส มีพาดกระแส มันมีกำลังของมัน มันจะทำของมันขึ้นไป นี่มันเหนือโลกๆ เหนือโลกอย่างไร?

ธรรมโอสถ เห็นไหม เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วย ครูบาอาจารย์เจ็บไข้ได้ป่วย ในป่าในเขามันจะมีอะไรไปรักษาล่ะ? มีอะไรรักษามันก็ธรรมโอสถนี่แหละ ธรรมโอสถมันรักษาความเจ็บไข้ได้ป่วยของร่างกายนี้ได้ แล้วเวลาธรรมโอสถ เวลามรรคญาณมันชำระล้างอวิชชา กิเลสตัดหาความทะยานอยากคือสิ่งที่มันหมักหมมในหัวใจ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยมันเป็นเรื่องผลของวิภูษะ เป็นเรื่องผลเวรผลกรรม แต่เวลามันชำระล้างกิเลส ชำระล้างอวิชชาความไม่รู้ในหัวใจเลย มันทำลาย มันสำรอก มันคาย พอมันคายหมดสิ้นแล้ว ภาวะจะทำลายภพแล้ว

คุณทุกคนต้องกลับบ้าน ไอ้เรามันคนไร้บ้าน คนไร้บ้านเป็นคนจน คนไร้บ้านเป็นคนไม่มีกำลังซื้อ ถึงซื้อบ้านส่วนตัวไม่ได้ จะไปเช่าบ้านเขา เขาก็ไล่ออกมาเป็นคนไร้บ้านนอนกลางถนนหนทาง แต่นี่ถ้าเรากลับบ้าน เรามีบ้าน มีบ้านก็มีภวาสวะ มีบ้านก็มีภพ มีบ้านก็มีเจ้าของ มีบ้านก็มีลิขสิทธิ์ มีบ้านก็มีคนทวงหนี้ มันต้องจ่ายหมด แต่ถ้าคนไร้บ้าน คนไร้บ้านแต่ไม่ใช่คนไร้บ้านแบบคนเร่ร่อน คนไร้ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ไม่มีสถานที่ ไม่มีสถานที่ใครมาทวงหนี้ ใครจะค้นคว้า มารมมันมองไม่เห็นนะ

"มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกเลย เจ้าจะค้นคว้าหาเราไม่เจอ นี่เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจของเราไม่ได้"

เกิดบนหัวใจ เกิดบนภวาสวะ เกิดบนภพ เพราะมันไม่มีภพ มันไม่มีภพ มันเป็นคนไร้สิ้นทั้งหมดไม่มีสิ่งใดเลย แล้วมันจะไปตามหาคนที่ไหนล่ะ? มันตามหาไม่เจอ สิ่งที่พึงธรรมนี้ธรรมโอสถ เห็นไหม เราเจ็บไข้ได้ป่วย ธรรมโอสถ ถ้าธรรมโอสถมันก็รักษาให้หายจากความเป็นโรคเป็นภัยได้ แต่มรรคญาณ มรรคญาณมันทำลายอาสวะ มันทำลาย นี่เห็นไหมทำลายอวิชชาทำลายความไม่รู้ในหัวใจของเราทั้งหมดเลย นี่พึงธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ นี่เรามาบวชมาเรียนกัน เราทำมาเพื่อปฏิบัติกันก็เป็นคนสุข คนสุขก็ศึกษาธรรมะให้มีคุณธรรมในหัวใจ

มนุษย์ต่างจากสัตว์เพราะมีศีลธรรม สัตว์มันก็เกิดตายเหมือนกัน สัตว์มันก็ดำรงชีวิตของมัน มนุษย์ถ้าไม่มีศีลธรรมคุณธรรมมันก็เหมือนสัตว์ตัวหนึ่ง มนุษย์ต่างจากสัตว์เพราะมีศีลธรรม

มีจริยธรรม มนุษย์จะเป็นอริยบุคคลขึ้นมาเพราะมีมรรคญาณมีทางอันเอกชำระล้างออกไป ล้างอกอวิชชาออกไป แล้วมันต่างกันตรงไหนล่ะ? เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพิสูจน์ได้ จริงหรือไม่จริง เท็จหรือไม่เท็จ อันนี้เป็นความจริง ความจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็ความจริงในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง

นี่แล้วเราก็มีหัวใจเหมือนกัน เราก็มีการเวียนว่ายตายเกิดเหมือนกัน เราก็มีจิตเหมือนกัน เราก็มีสุขมีทุกข์ในหัวใจเหมือนกัน เราอยากพาหัวใจของเราให้มันมีคุณธรรม เราอยากพาหัวใจเห็นไหม หลวงตาท่านบอกว่าหัวใจนี้มันเรียกร้องความช่วยเหลือ ความทุกข์ความยากของใจมันเรียกร้องความช่วยเหลือ คุณลูกหลานเราสิ มันอดๆ อยากๆ มันจะวิ่งมาหาเราเลยล่ะ ขอบอาหาร จิตใจของเรามันเรียกร้องความช่วยเหลือ แต่ไม่รู้ว่าใครจะช่วยมัน ทุกคนทอดทิ้งมัน ทุกคนมองข้ามมัน ไปหมดเลย ทั้งๆ ที่เป็นหัวใจของเรา เราทอดทิ้งหัวใจของเรา แต่ถ้าเราฟังธรรมๆ มันย้อนกลับมา ปัจจัยเครื่องอาศัย หน้าที่การงานอาศัยเลี้ยงปากเลี้ยงธาดู ๔

หัวใจที่มันทุกข์มันยากเราก็พยายามจะปรนเปรอมัน พยายามจะช่วยมัน แต่ช่วยไม่เป็น แต่ถ้าช่วยเป็นนะ สิ่งใดๆ มีกำลังให้เหนือกว่า มีสติปัญญา พุทโธ พุทโธ พุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิช่วยมันๆ ช่วยมันจนเป็นเอกเทศ ช่วยมันจนมันยืนตัวของมันได้ เห็นไหม ช่วยมันจนมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน พอช่วยมันขึ้นมาแล้ว ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์มันจะฝึกหัดใช้ปัญญาไป นี่มันใช้ปัญญาเป็นไปแล้วมันจะช่วยตัวมันเอง มันจะช่วยตัวมันเอง มรรคญาณมันจะเกิด ปัจจัยตั้ง สันทิฎฐิโก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เวลาไปลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้สมควรแก่เวลาของเธอเถิด เพราะนิพพานในใจของพระสารีบุตร นิพพานในใจของพระโมคคัลลานะเป็นสิทธิส่วนตัวของพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสิทธิส่วนตัวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตใจของเรามีแต่ความทุกข์ความยาก สิทธิแต่ความทุกข์ความยากใจ แต่ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมาเราจะมีสิทธิในคุณธรรมของเราขึ้นมา เราก็มีหัวใจเหมือนกัน เราก็มีสิทธิเหมือนกัน เราจะชวนช่วยของเราเหมือนกัน เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขของเรา

ฟังธรรมๆ ตอกย៉อย่างนี้ ตอกย៉อย่างนี้ แล้วมันได้เกิดจากไหนล่ะ? นี่หน้าที่การงานเขาไปหาจากตลาดนะ ของเราหาในทางจงกรม หาในทางนั่งสมาธิภาวนา ค้นหาในกลางอกเรานี่แหละ ค้นหาตัวตนของเราที่นี่ ทำของเราที่นี่ จบที่นี่ เราจะได้มรรคได้ผลที่นี่ เราจะพ้นจากทุกข์ที่นี่ แล้วพอพ้นจากทุกข์ที่นี่ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ทุกดวงใจเป็นแบบนี้ ถ้าเข้าใจใจดวงนี้แล้วมันจะสงสัยใจดวงไหนอีกล่ะ? ใจก็คือใจ เอวัง